

Тема 1. Біогеографія як наука, її поняттєво-термінологічний апарат, методи, концепції.

Лекція 1. Предмет біогеографії.

- Біогеографія як наука про поширення живих організмів і їхніх співтовариств.
- Положення біогеографії в системі географічної науки, її зв'язку з іншими науками. Основні поняття курсу.
- Основні етапи розвитку біогеографії.
- Значення робіт К. Ліннея, Ч. Дарвіна, А. Гумбольдта для розвитку біогеографії. Вклад П.С. Палласа, К.М. Бера, В.І. Вернадського, М.І. Вавилова, Л.С. Берга, В.Н. Сукачева, В.Б. Сочави в розвиток сучасної біогеографії.

Лекція 2. Поняття про біосферу.

- Біосфера як об'єкт вивчення біогеографії.
- Вчення В.І. Вернадського.
- “Жива речовина” і її хімічний склад.
- Маса живої речовини і її продукції в біосфері в цілому, а також на суходолі та в океані.
- Функції живої речовини в біосфері.
- Біогенний колообіг кисню, вуглецю, азоту і фосфору.

Лекція 3. Поняття про ареали, космополіти, ендеміки. Біоценоз і його структура.

- Ареал, його структура, типи ареалів.
- Космополіти. Релікти. Ендеміки: неоендемізм і палеоендемізм.
- Центри походження, достатку і таксономічної розмаїтості форм.
- Біоценоз і його структура. Видовий склад. Ярусність надземна і підземна.
- Домінанти, едифікатори, другорядні види.
- Горизонтальне додавання біоценозів. Класифікація біоценозів. Найважливіші таксономічні категорії.

Лекція 4. Еволюція біосфери.

- Еволюція органічного світу.
- Дрейф континентів, коливання рівня моря, гороутворення, геоморфологічні чинники в поширенні організмів.
- Роль льодовикового періоду в поширенні й еволюції живих організмів.
- Темпи еволюції таксонів рослин, тварин мікроорганізмів.
- Історична динаміка кліматів Землі як чинник еволюції біоти.
- Періоди потеплінь, похолодання, аридизації і їх роль у формування ареалів.

Лекція 5. Екологічні основи біогеографії.

- Екологічні чинники і їхня класифікація.
- Абіотичні чинники: кліматичні, едафічні, орографічні, гідрологічні.
- Біотичні чинники. Типи біотичних відношень.
- Антропогенні чинники: їх прямиий вплив, зміна абіотичного середовища та біотичних зв'язків.

Тема 2. Біогеографічна зональність та районування.

Лекція 1. Система зональності.

- Поняття про зональний, інтра- і екстразональний типи біоценозів.
- Структура живого покриву природних зон.
- Провінційні і регіональні розходження в структурі природних зон.
- Широтна зональність і висотна поясність, типів біоценозів.
- Поняття висотної поясності. Її співвідношення із широтною зональністю.

- Особливості гірських біоценозів.
- Чинники, що обумовлюють верхні межі життя в гірських системах.
- Уявлення про типи висотної поясності.
- Специфічні особливості рослинності і тваринного населення високогірних поясів.
- Типи висотної поясності гірських систем України.

Лекція 2-4. Біогеографічне районування суходолу. Основні біоми суходолу. Загальне біотичне районування Землі.

- Поняття біому.
- Особливості його структури і динаміки.
- Стисла характеристика біомів тундр.
- Ліси помірної пояси.
- Степи.
- Пустелі помірної і тропічної поясів.
- Вічнозелені жорстколисті ліси і чагарники, тропічні листопадні і постійно-вологі ліси.
- Система флористичного і фауністичного районування суходолу.

Лекція 5-6. Біоми гідросфери. Біоми островів.

- Біогеографія океанів, морів і прісних вод. Моря й океани як середовище життя. Біологічна структура океану і продуктивність морських екосистем. Релікти фауни моря. Угруповання організмів океану. Промисел морських організмів і поширення промислових зон. Екологічна область океану: літораль, сублітораль, пелагіаль, абісаль, бентос континентального шельфу і глибоководних “жолобів”. Біогеографічне районування Світового океану.
- Типи внутрішніх водойм як середовище існування організмів. Специфіка угруповань водоймищ. Біогеографічні особливості озер, рік, підземних водойм. Районування біоти прісних вод за Л.С. Бергом.
- Специфіка островних біот.

Тема 3. Практичне значення біогеографічних досліджень

Лекція 1. Біогеографія та сільське господарство.

- М.І. Вавилов про центри походження культурних рослин. Характеристика основних центрів.
- Біогеографія культурної фауни і флори.
- Сучасні ареали найважливіших культурних рослин, поширення кормових волокнистих, декоративних та лікарських рослин.
- Центри походження домашніх тварин.

Лекція 2. Людина як об'єкт біогеографії.

- Географічні й екологічні прабатьківщини людини. Поширення приматів. Розселення древньої людини. Прабатьківщина сучасної людини.
- Географія основних рас людини.
- Генетичні процеси в популяціях людини.
- Географія груп крові і спадкових захворювань.
- Географічне поширення природно-осередкових інфекцій.
- Екологія людини й адаптація до географічного середовища.

Лекція 3. Збереження біорізноманіття як одне із завдань біогеографії.

- Поняття біорізноманіття та його види.

- Міжнародні організації та заходи світового рівня з охорони біорізноманіття.
- Природоохоронні території.

Лекція 4. Біогеографія України.

- Біорізноманіття України.
- Ботаніко-географічне і зоогеографічне районування.
- Особливості флори і фауни островів території і водойм України. Ендемізм і його регіональні особливості. Рідкісні і ті, що охороняються, види вітчизняної флори і фауни.
- “Червона книга” України. Природно-заповідний України і їхня роль в охороні біологічної різноманітності.